

MEĐUNARODNI **13. SIMPOZIJ**

ODRŽIVI RAZVOJ I DIGITALNA TRANSFORMACIJA

MEĐUNARODNI
13. SIMPOZIJ

FINconsult
edukativno-konsultantska kuća

UNIVERZITET UNIVERSITY
FIINRIA
TUZLA
unique blend of theory and practice

UTJECAJ UMJETNE INTELIGENCIJE NA POVEĆANJE KVALITETA I OPSEGA REVIZIJE

Mr. sc Nemanja Budimir

UVOD

- Globalni okvir: Pariški sporazum, cilj neto-nulte emisije do 2050.
- Industrija u fokusu: čelik i cement → odgovorni za 15% globalnih emisija gasova sa efektom staklene bašte.
- Problem: tranzicija = tehnički složena, finansijski zahtevna, politički rizična
- Cilj rada: analizirati opravdanost, izazove i instrumente zelene industrijske politike

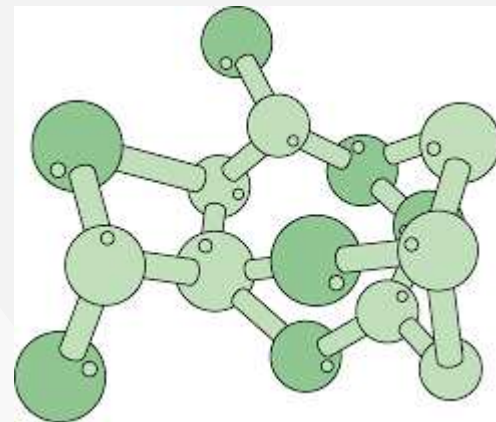
MOTIVACIJA ISTRAŽIVANJA

- Bazna industrija → visoka kapitalna zahtevnost i dugi investicioni ciklusi.
- Ulaganja u nedovoljno razvijene tehnologije i nove lance vrednosti.
- Rizici: tehnički, tržišni, politički.
- Potreba za javnom podrškom: subvencije, kreditne garancije, infrastruktura.

DEFINICIJA I PRIMERI ZELENE INDUSTRIJSKE POLITIKE

- **Definicija:** Javne intervencije koje usmeravaju ekonomsku aktivnost i tehnologiju ka neto-nultim emisijama.
- **Švedska:**
 - Industriklivet – podrška pilot-projektima (Agencija za energetiku)
 - Zelene kreditne garancije (Riksgälden)
 - Investicije u elektroenergetski prenos (NordSyd)
- **EU:** Inovacijski fond

INDUSTRIJSKA POLITIKA – UŽA I ŠIRA DEFINICIJA

- Uža definicija: subvencije i pomoć sektorima u krizi.
- Šira definicija: ciljane mere koje oblikuju industrijsku strukturu.
- Pet instrumenata → makroekonomska politika, subvencije, trgovinska politika, istraživanje i inovacije, obrazovna politika.
- Klimatska tranzicija → zahteva širu definiciju.

DVA TEORIJSKA PRAVCA

Pravac 1- Čiste tehnologije (clean-tech):

- Obnovljivi izvori, baterije, toplotne pumpe
- Formiranje inovacionih klastera → rast i zapošljavanje

Pravac 2- Bazna industrija

- Energetski intenzivni i visoko emisijski sektori
- Ograničen potencijal rasta, ali ključni za dekarbonizaciju

TRŽIŠNI NEUSPESI

- Gubitak znanja: privatna korist < društvena korist
- Nedostatak kapitala: visoki rizici i dugi rokovi povrata
- Koordinacioni problemi: Čelik na vodonik → potrebna nova energetska i vodonična infrastruktura
- Cement → hvatanje CO₂ zahteva transport i skladištenje
- Zaključanost u fosilnim tehnologijama → potrebne subvencije

POLITIČKA EKONOMIJA KLIMATSKE TRANZICIJE

- Očekivanja industrije oblikuju investicije
- Rizik od promena vlasti i kratkoročnog oportunizma
- Subvencije i javna podrška → jačaju kredibilitet
- Dugoročni cilj: samopotvrđujuća „zelena ravnoteža“

INSTRUMENTI POLITIKE

- Cena emisije CO₂ – porezi, ETS
- Javna ulaganja – infrastruktura, obrazovanje, stručni kadar
- Pilot i demonstracioni projekti – most između razvoja i komercijalizacije (HYBRIT, Švedska)
- Portfolijski pristup – raznovrsni projekti, različiti rizici

RIZICI I KRITIKE

- Biranje pobednika" → političke greške u izboru tehnologija
- Uticaj interesnih grupa → traganje za privilegijama
- Prestiž političkih projekata → podrška neuspešnim inicijativama
- Rešenje: evaluacija, transparentnost i kontinuirano učenje

ZAKLJUČAK

- Zelena industrijska politika = odgovor na tržišne neuspehe i političke izazove
- Posebno važna za baznu industriju sa visokim emisijama i dugim ciklusima
- Snaga politike = kombinacija instrumenata + kredibilitet kroz vreme
- Suština = proces učenja i prilagođavanja, a ne statičan skup mera

HVALA NA PAŽNJI!

mr. sc Nemanja Budimir

nemanja.fondacijaandrebudimir@gmail.com